

Revica.

(Zimska podobica. — Spisal Stánon.)

U — u — u!« — Rezko buči mrzla burja čez sneženo plan, neljubo se priklanjajo borovci po položnem holmu Peščeniku, v mrazu trepečejo rjave bilke, gledajoče iz snega, z žalostnim škripanjem se drgne na stari lesniki suha, preperéla veja ob svojo zdravo sestro — — vse, vse trepeče v mrzli burji. Le burja sama se veseli, zmagonosno vrši čez zameteni holm, zviza, piska, tuli, kakor da bi se radovala svojih žrtev.

Pod holmom stoji raztrgana lesena kočá.

Neusmiljena burja se zaganja ob njo. Z divjo radostjo trga sajasto slamo raz streho in jo raznaša na vse strani, vrteč jo kakor za šalo po večernem zraku, dokler je ne popusti po kotičih in kotanjah. Z vso močjo se zaganja ob stene in škodoželjno pogleduje skozi špranje in razpoke v notranjost bajte . . .

Leščerbo, ki je brlela na črvivi mizi, ugasnila je srdita burja.

Na pol temno je v koči . . .

Pri peči sedi malo dekletce. Boječe se ozira okrog in skrbno se zavija v borno obleko, katero ima na sebi.

Deklica je sama doma.

Skozi razpoke goni burja mraz v kočó. Deklica se stiska k peči, da bi se malo ogrela. Oh, ko bi bila vsaj malo gorka ta peč, pa je mrzla, tako mrzla. Deklici drhté ustnici od mraza. — Vedno bolj temno postaja v koči. Košata smreka pod oknom se ugiblje pod burjo, v koči je videti, kakor da bi se plazile pošastne sence, pod streho počí od časa do časa kako preperélo bruno, a skozi razpoke tuli besna burja svojo žalostno pesem, deklice se poloti strah — — tako čudno, nekako grozno ji je pri srcu.

Uboga Anica!

Vsa premrla in utrujena, drhteča med strahom in pričakovanjem, lačna in zaspana se stiska deklica v kót. Nekaka otrpnelost jo objemlje, za hip pozabi vse gorjé; nekdanji, minuli, a toli lepi trenutki se ji pojavijo v polsnú pred dušnim pogledom.

Bila je tudi zima, in strupena burja je prav tako zvizala po ulicah velikega mesta, kakor sedaj ob borni bajtici. V topli sobi je stala kot malo dete takrat Anica in gledala pri zaprtem oknu na ulico. Raz strehe je pršil sneg, in v divjih vrtincih so se vrtili drobni kosmiči po zraku. Zdaj pa zdaj se je prikazal kdo na ulici, skrbno zavít v toplo obleko. Anica je stala ob oknu, z veselím smehom gledala burni ples drobnih snežink in kazala z malim prstkom zraven stoječi mamici hiteče ljudi na ulici.

V mraku je prišel atej. Kako se ga je vselej oveselila! Tudi njemu se je videlo, da komaj čaka, da jo vzame v naročaj. Kolikokrat je spraševala mamico, zakaj ostaja atej ves dan iz doma. Mamica je odgovarjala, da služi kruhka tam zunaj mesta v veliki, veliki hiši, kjer so sobe polne železnih koles, vrtečih se urno okrog.

Kolikokrat je sedela tako-le ob peči ko sedaj! Poleg nje je sedela tudi mama in jo učila lepih molitvic, potem pa jo je poljubila in jo položila v gorško postelj. Nato jo je prekrizala in tako dolgo je stala ob njeni postelji, dokler ni zaspala. Ko je že zatisnila male oči, čutila je, kako se je večkrat približal i atej in jo rahlo poljubil na mehko lice . . .

Zunaj kože zatuli ostrá burja ostrejše, strupen mraz preleti deklici vse ude. — Vzdrami se. Tesnejše se zavije v krpe, na katere ji kane ponižna solza. Sčasoma jo premaga težava in v polsnú ji stopi v spomin druga slika:

. . . V prav tisti sobi je bilo. Zopet je pokrival sneg hrib in dol s svojo belo odejo, in zopet je zvizala po ulicah burja svojo zmagonosno pesem.

Visoka postelj, pregrnena z belimi prti je stala v sobi. Sveča ob sveči je gorela pri postelji, na kateri je ležala upála, bleða, mrtva — njena dobra mamica. Dolgo je bolehala na jetiki, dokler ni zaspala za vselej . . .

Deklica se zopet zdrzne, oči se ji napolnijo z novimi solzami, dušo ji objame vnovič neznosna bolest. Tako žalostno, tako samotno se ji zdi vse. Za hip utihne celó zvizanje rezke burje. Vse je tiho.

Hitro, skoro nehoté preleti deklici v spominu še tretja slika:

. . . Štirinajst dni po materini smrti je bilo. Mraz je še hujše pritiskal, po cestah je še bolj škripal mrzli sneg, burja je sikala ostrejše med nemimi spomeniki na grobišču.

Pogrebci, stoječi ob novoizkopani jami, so se upogibali od mraza; na deskah, iz katerih je bila zbita borna rakev, ki je ležala v jami, bilo je polno belega ivja. Votlo je bobnelo po krsti, na katero se se vsipale zmrzle grude prsti, ostro so škrtale lopate. Ob jami je jokalo dete, kateremu so zasipali v grob očeta. — Bila je ona, Anica . . .

Anica skoči iz sná navzgor.

Vse temno je okrog nje. Pod oknom se pripogiblje košata smreka, po koči se plazijo one strahotne sence, pod streho tuli burja svojo žalostno, pesem. Dekletce se spusti v glasen jok.

»Oh, teta, teta . . . kje ste? . . . mene je strah«, ihti otrok. A tete ni samo odmev obupnega joka se razlega po borni koči.

Uboga Anica!

Kdo in kje je teta?

Stara osebnica Marta, lastnica borne kočé pod Peščenikom, je malovredna ženska. Nekdaj je prenašala platno čez goro in se živila. V starosti je opustila platnarenje, živela v svoji koči in vživala, kar si je bila prislužila. Vajena že na svojih potih pijače, vdajala se ji je zdaj vedno strastnejše. — V mestu je imela daljno sorodnico šiviljo, katera je bila poročena z nekim tovarniškim delavcem. Bog pa je hotel in jima je poslal smrt, katera je pobrala oba. Zapustila sta malo desetletno deklico, katera je prišla občini v oskrbovanje. Stara Marta, kot daljna sorodnica, ponudila se je, da vzame otroka k sebi za primerno plačo, katera naj se ji dovoli iz občinskega zaklada.

Občinski možje so ji res izročili malo Anico v izrejo ter ji dajali za njeno oskrbovanje mesečno plačo. A niso vedeli občinski možje, v kakšno

revščino so s tem pahnili ubogo Anico. Stara Marta je namreč zlorabljala plačo, namenjeno za otrokovo oskrbovanje. Ne, da bi prav materinski skrbela za deklico, obračala je njen denar v svoje potrebe, ki niso bile zanjo nikakor častne. Strast pijančevanja, kateri je bila vdana že prej, podžigal ji je sedaj še bolj denar, katerega je dobivala vsak mesec za Anico. Vse je znesla v gostilne. Koliko je pri tem trpelo ubogo dete, se ne dá povedati.

Tudi nocoj ni Marte doma.

Šla je v trg po mesečno plačo. Bog zna, kje se mudi sedaj odurna starka, ko zmrzuje v koči nedolžno dete v gladu in vednem strahu.

»Oh, ko bi vsaj kmalu prišli... jaz sem tako lačna... in tako me zebe...«, žalostno ihti ubogo dete. Ozira se okrog, pazno posluša; toda zaman. Tete ni od nikoder...

Deklica začne moliti.

Moli očenaš, češčenamarijo — ponavlja zopet Gospodovo molitev — vedno bolj se utaplja v duhu v one čarokrasne prostore, kjer stanuje dobri Bogec, kjer prebivata njena roditelja, v ona večnolepa prebivališča, o katerih ji je pravila tolikrat njena dobra mamica. Ko se ji tako polni domišljija z nebeškimi slikami, pozabi na glad, mraz, samoto, noč, na vse, vse...

V sladkem snù zagleda pred seboj krasen prizor:

Daleč, daleč tam na koncu neba, kjer objemlje modri nebesni svod zemljo, zažaré svitli solnčni žarki. Iz nežne rožaste meglice, ki poletuje na vshodu, se prikazuje nebeški angelj, oblečen v bliščečo belo haljo, noseč v naročju trnjev venec, prepleten z belimi lilijami. Vedno bolj se približuje; deklici se zdi, da gleda njo, da se spušča k nji, da se ji nebeško milo nasmihava... Zdajci začuje v daljavi tihe, tihe zvoke nebeške harmonije, neslišno lepe glasove, kakor bi peli na daljnem nebu nebeški angeljci... — V tem se prikažeta na stranéh angelja njen atej in mamica. Milo se ji smehljata in iztezata roke proti nji; deklici se zdi, da jo kličeta k sebi:

»Pridi, srčice naše iz doline solzâ in trnja, pridi, nedolžnost, in uživaj z nama nadnaravno srečo, plačilo za žalosti in bolesi!« In glej! V tem hipu pristopi angelj k nji: vsa koča se razsvetli. Rahlo ji položi venec na glavo: nebeška sladkost se ji razlije po vsem telesu, milina dražestne harmonije polagoma utihuje... deklica čuti, kako jo jemlje angelj v naročje... njegov topli dih ji boža mehko ličice... še jedenkrat zazvené nebeški glasovi... potem je vse tiho...

Deklica se ne gane. — — — — —

Pozno v jutro je prišla stara Marta domov. Stopivši v sobo gledala je z motnim očesom okrog, kje je Anica, da bi jo ozmerjala, zakaj ni nanesla drv. — Na postelji je ni bilo. Pogledala je za peč v kót. Tu je zagledala nekaj zavitega v cunje. Odvila je krpe in zagledala je Anico — mrtvo.

Vseh zemeljskih nadlog je bila rešena revica...

